

Årlig rapport för tillsyn av verkstadsbranschen 2016

Innehåll

Beskrivning av branschen	3
Tillsynsarbetet över branschen	3
Förändringar inom verkstadsbranschen	4
Verksamheter som lämnat branschen under 2016	4
Miljöarbetet inom branschen	4
Miljörapport/årlig rapportering	4
Egenkontroll	5
Energi	5
<i>Goda exempel på arbete/förbättringar inom energiområdet</i>	5
Kemikalier	6
<i>Praktiska exempel på arbete/förbättringar inom kemikalieområdet</i>	7
Indikatorer för tillståndet i branschen	7
Tillsynens positiva påverkan på företagen	7
Bilaga	9

Beskrivning av branschen

Branschen omfattar såväl stora mekaniska verkstäder, små smyckesverkstäder som bilverkstäder och olika former av lackerare. Underlaget för tillsynen 2016 var fyra tillståndspliktiga (B) anläggningar (tillstånd ges av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation) och 20 stycken anläggningar som kräver anmälan (C) inom Stockholms stad. I förvaltningens tillsynsregister Ecos finns ytterligare ca 400-500 anläggningar (små verkstäder), fortsättningsvis benämnda U-verksamheter, registrerade. Det är företag som inte omfattas av miljöbalkens krav på tillstånd eller anmälan.

Tillsynsarbetet över branschen

Eftersom det är vitt skilda typer av företag inom verkstadsbranschen så varierar tillsynsbehovet och därmed med vilket intervall de besöks. Generellt är dock tillsynen inriktad på förebyggande verksamhet såsom granskning av kemikalie- och avfallshantering och verksamheterna besöks regelbundet. Inför 2016 planerade förvaltningen att inspektera 33 verksamheter och inspektionerna genomfördes enligt plan.

Stora verksamheter som exempelvis Sandvik och System 3R besöks varje år. Förutom detta så ingår i den årliga tillsynen följande aktiviteter:

- Granskning av miljörapporter
- Inspektioner i samband med periodisk besiktning
- Inspektioner i samband med anmälningar om förändringar
- Handläggning av anmälningsärenden
- Kommunikation kring mindre förändringar som inte kräver anmälan
- Hantering av klagomål på störningar
- Tillsynsvägledning framförallt rörande tolkning av föreskrifter
- Åtalsanmälningar och förelägganden

Medelstora verksamheter, t.ex. Combi-Lack, Bodycote Värmebehandling och de större bilverkstäderna, besöks vartannat till vart tredje år. Hit hör 48 stycken U-anläggningar där det bedömts att de kräver mer/tätare tillsyn än de övriga mindre verksamheterna. De omfattas därför av fast årlig avgift. Några av företagen, 16 stycken,

inom kategorin medelstora verksamheter lämnar in årliga rapporter över bl.a. avfallshantering och förbrukning av lösningsmedel.

Denna rapport omfattar verksamheter som fått minst ett tillsynsbesök under året, se tabellen i bilagan. Tillsyn under året har även träffat många andra verksamheter, exempelvis i form av förelägganden, granskningar av inkomna handlingar och telefonsamtal.

Förändringar inom verkstadsbranschen

Här nedan redovisas exempel på positiva förändringar under 2016 som skett hos några av verksamheterna inom verkstadsbranschen:

- Både Mälarvarvet och Stockholms reparationsvarv har installerat filter för spolvattenrening.
- Den wellpapp-komprimator som Sveaplans Bil Plåt och Lack har köpt in har gjort att hämtningsintervallet förlängts från en gång/vecka till max en hämtning/månad.

Verksamheter som lämnat branschen under 2016

- Din Skadeverkstad i Västerort har gått i konkurs
- Acars har gått i konkurs
- Direkt Svensk Autotjänst har gått i konkurs
- Svedbergs Bil har minskat sin verkstadsdel och ingår numera endast i småverkstadstillsynen
- IMO har lagt ner verksamheten
- Nobel Biocare har lagt ner verksamhet

Inom småverkstadstillsynen under 2016 upptäcktes att J Bil har en så pass stor verkstad att de från och med år 2017 kommer att betala fast årlig avgift.

Miljöarbetet inom branschen

Miljörapport/årlig rapportering

I bilagan listas de 33 företag som fick minst ett tillsynsbesök under perioden januari-december 2016. Fyra företag lämnade in miljörapport och sexton företag lämnade årsrapport. Syftet med miljö- och årsrapport är att tillsynsmyndigheten fortlöpande ska få in de uppgifter som behövs för att kunna bedriva en effektiv kontroll över verksamheternas miljöpåverkan. Rapporterna innehåller t.ex. uppgift om mängd och typ av avfall som körts bort

och en uppräknings av de eventuella incidenter som skett under året. Genom att incidenterna sammanställs kan miljöförvaltningen tydligare se om orsaken har berott på brister i någon del av egenkontrollen. Företagen får en skriftlig eller muntlig återkoppling på det som redovisats i rapporten. En av de saker som framkom via årsrapport var att Stockholms Reparationsvarv under 2015 inventerade och minskat det totala antalet kemikalier som de använder i sin verksamhet.

Egenkontroll

Av bilagan framgår att de flesta verksamheterna har en godtagbar egenkontroll. Det finns naturligtvis utrymme för förbättringar. Egenkontrollen är företagets egna verktyg för att fortlöpande kontrollera och utvärdera de risker för miljön och människors hälsa som deras verksamhet kan ge upphov till. Under rubrikerna Energi och Kemikalier listas exempel på vad verksamheternas utträttat under 2016 för att komma vidare med sin egenkontroll och i förlängningen minska sin miljöpåverkan. Ett sätt att kontrollera att ett företag har en god egenkontroll är att exempelvis granska skriftlig dokumentation av rutiner och sedan, inte minst, kontrollera hur rutinerna tillämpas i verkligheten. Egenkontrollen måste genomsyra hela företagets organisation.

Energi

Energifrågor diskuteras med alla typer av verksamheter som miljöförvaltningen har tillsyn över. Det är en tacksam fråga då de flesta åtgärder leder till så väl miljövinster som minskade kostnader. I verkstadsbranschen finns det flera företag som har energikrävande processer. Däremot är det inte vanligt att verksamheten äger sina lokaler och därmed har de liten rådighet över uppvärmningen. Verksamheterna har möjlighet att få en timmes gratis rådgivning om energi via Energirådgivningen. Det är en opartisk service från flera kommuner i Stockholmsregionen. I samband med tillsynen upplyser förvaltningen om detta.

Goda exempel på arbete/förbättringar inom energiområdet

- Cromtryck har installerat en ny ugn som sänkt energiförbrukningen med 30 %.
- Hos System 3R finns det laddstolpar för personbilar på parkeringen och personal som har elbilar laddar gratis. I övrigt har verksamheten, tack vare ett ambitiöst

effektiviseringsarbete, minskat sin energiförbrukning med 27 % sedan 2006 samtidigt som produktionen ökat stort. System 3R har också redovisat att produktionen är CO₂-fri med anledning av att de använder el från vattenkraft och värme från pelletseldat värmekraftverk.

- Sandvik har antagit ett ambitiöst mål om att minska både energiförbrukning och koldioxidutsläpp (jämfört med referensåret 2014) med 20 % till år 2020.

Kemikalier

Alla tillstånds- och anmälningsskyldiga verksamheter som hanterar kemiska produkter ska ha en förteckning över dessa produkter. Syftet med förteckningen är att företaget ska få en säkrare hantering av kemikalierna och bl.a. kunna göra aktiva val genom att byta ut miljö- och hälsofarliga produkter mot sådana som ger en mindre påverkan på miljö och hälsa.

De allra flesta tillstånds- eller anmälningsskyldiga verksamheterna inom verkstadsbranschen har under 2016 visat sig ha en godtagbar kemikalieförteckning. Förvaltningen bedriver ett aktivt arbete med att få företagen att nå målet. Verksamheter som har brister inom det här området kommer att följas upp. Flera företag har t.o.m. gått ett steg längre och redovisar sina kemikalie-förteckningar på ämnesnivå, som exempel kan nämnas Sandvik, Stockholms Industrilack och System 3R.

Genom att ta reda på vilka ämnen som ingår i de kemiska produkter som används i verksamheten så kan ett än mer effektivt arbete med substitution av kemikalier bedrivas. Målet är att få bort produkter som innehåller s.k. utfasnings- och riskminskningsämnen.

Så kallade U-verksamheter har ingen formell skyldighet att vara sig ha en skriftlig dokumentation av sin egenkontroll eller en skriftlig förteckning över sina kemiska produkter men det finns exempel på företag, främst sådana som tidigare klassats som anmälningsskyldiga eller större bilverkstäder, som ändå har en sådan skriftlig dokumentation. Under 2016 har förvaltningen jobbat med att få de besökta U-verksamheterna att börja upprätta kemikalieförteckningar. Arbetet fortsätter under 2017.

Praktiska exempel på arbete/förbättringar inom kemikalieområdet

- Hos Sveaplans Bil Plåt och Lack har man testat en lösningsmedelsfri topplack. Tyvärr anses inte produkten vara tillräckligt bra pga. att ytan inte går att polera samt att torktiden är dubbelt så lång som de traditionella lösningsmedelsbaserade varianterna. Miljöförvaltningen ser det dock ändå som mycket positivt att verksamheten är öppen för att testa produkter som ger mindre miljöpåverkan.

Indikatorer för tillståndet i branschen

Indikator och årsmål

Indikator	Årsmål
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning (objekt med årsavgift)	100 %
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter (objekt med årsavgift)	100 %

För att försöka mäta nyttan av tillsynen finns s.k. branschindikatorer och samtliga besökta företag som betalar fast årlig avgift uppfyller de mål som ställts upp för verkstadsbranschen.

Majoriteten av branschens företag anses inte vara transport-intensiva. De flesta har inte egna fordon utan godstransporterna sköts av företagets kunder eller transportfirmor som kunden valt. Miljöbelastningen är därmed en indirekt miljöpåverkan. I de fall som verkstadsföretaget väljer transportör kan miljörelaterade krav ställas vid upphandlingen. Förvaltningen föreslår därför att den här indikatorn tas bort och ersätts med en indikator som speglar U-verksamheternas arbete med kemikalieförteckning. Exempelvis kan indikatorn formuleras så här: Andelen U-verksamheter (med fast årlig avgift) som har en godtagbar kemikalieförteckning.

Tillsynens positiva påverkan på företagen

Det går inte att använda ovan nämnda indikatorer för att se om tillståndet i branschen blivit bättre jämfört med tidigare år eftersom utfallet var varit 100 % flera år i rad. Det som istället tydligt märks är att företag som fått ett eller flera tillsynsbesök får en positiv utveckling när det gäller sitt miljöarbete. Praktiska goda exempel på vad som hänt under 2016 nämns under avsnitten Energi och

Kemikalier. Verksamheten kommer igång med att ta reda på vilken miljöpåverkan de har och jobbar sedan vidare utifrån det. Vid nästa inspektionstillfälle är det oftast färre brister och inspektionen kan genomföras på ett mer effektivt sätt eftersom förvaltningen och företagen fått ett mer likartat sätt att diskutera kring miljöfrågorna.

Energifrågorna är ett tydligt exempel. Första gången tillsynen tar upp det hos medelstora U-verksamheter så anser många företag att det inte är ett prioriterat område. Vid de efterföljande inspektionerna har kunskapsnivån höjts och verksamheterna visar ett betydligt större intresse och har börjat tänka i nya banor. Stora verksamheter har ofta ett mer aktivt arbete med att energieffektivisera sina processer.

Bilaga

Sammanställning av branschens tillsyn (besökta verksamheter) under 2016 samt bedömning av egenkontroll och kemikalieförteckning

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
A-S Lastbilsservice	U	X					
Beckholmens Dockförening	C	X					
Belox	B	X		X		X	
Bilia Öst Alvik	U	X		X			X
Bodycote Värmebehandling	C	X		X			X
Bosch Rexroth Teknik	C	X		X			X
Brovex Mekaniska Verkstad	C	X		X			
Combi-Lack	C	X		X			X
Cromtryck	C	X		X			X
Dentatus	B	X		X		X	

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
Din Bil- Sättra	C	X		X			X
Din Skadeverkstad i Västerort	U		X		X		
E Pettersson Konstgjuteri	C	X		X			
El & Diesel	U	X					
Exclusive Cars	C	X		X			
Hedin Bil, Akalla	C	X		X			X
Herman Bergmans konstgjuteri	C	X		X			
IMO	C	X		X			X
Lackat & Klart Söder	U	X		X			
Mekonomen Globen	U	X			X		
Midroc Alucrom	U	X		X			
Multi Cad i Stockholm	B	X		X		X	
Mälarlack	U	X		X			
Mälarvarvet	C	X			X		

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
NHL Snickerier	U	X		X			
Nobel Biocare	B	X		X			X
Sandvik	B	X		X		X	
Snickeri Ett	U	X		X			
Snickman Produktion	U	X			X		
Stockholms Reparationsvarv AB	C	X		X			X
Sveaplans Bil Plåt och Lack	U	X		X			
Svedbergs Bil	U	X					
System 3R International	C	X		X			X